

เกศินี ชิวปรีชา (2534 : 33-34) กล่าวถึงการพัฒนาครูว่า ที่ผ่านมาการพัฒนาข้าราชการครูในอดีตและปัจจุบันเป็นบทสรุปที่นำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาข้าราชการครูในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังนี้

บทสรุปการพัฒนาครูในอดีตและปัจจุบัน

1. การพัฒนายังไม่เป็นระบบ ต่อเนื่องและทั่วถึง ครูบางส่วนขาดโอกาสเข้ารับการพัฒนาทำให้มีแนวโน้มด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และการถ่ายทอดความรู้ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมลดลง
2. การพัฒนาส่วนหนึ่งเป็นการพัฒนาโดยการศึกษาเพื่อการเพิ่มวุฒิ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและไม่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน
3. การฝึกอบรมครูที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ก็มีจะไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของหน่วยงานใช้ครูหรือสถานศึกษา
4. การฝึกอบรมใช้วิธีการบรรยายหรือการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้โดยเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาปฏิบัติในสถานศึกษาได้
5. มีงบประมาณสำหรับสนับสนุนการพัฒนาครูจำนวนจำกัด และผู้บังคับบัญชาบางส่วน ก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านอื่นมากกว่าการพัฒนาครู
6. การพัฒนาครูขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบการติดตามประเมินคุณภาพครู ผลการประเมินคุณภาพครูไม่มีความหมายในเชิงให้คุณให้โทษต่อครู และไม่ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู

ความพยายามในการพัฒนาข้าราชการครู ภายใต้อำนาจของมติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ ขั้นสูง และแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดให้ “ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” จึงเป็นภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ที่จะต้องกำหนดระบบการพัฒนาข้าราชการครูในอนาคต เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และได้มาตรฐานโดยคำนึงถึงองค์ประกอบของระบบ ได้แก่ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลผลิต (Output/Product) ทั้งนี้ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเชื่อมโยงกันทั้งระบบด้วย เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (Goal) สุดท้าย คือคุณภาพของผู้เรียน

ครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษานบรรลุเป้าหมาย ด้วยเหตุดังกล่าว การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นหนึ่งในงานสำคัญที่จะต้องจัดวางระบบการผลิต และพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : 16) เผยว่า สำนักงาน ปฏิรูปการศึกษา ได้วางแนวทางที่จะพัฒนาครูให้มีฐานะเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ คือ

1. เป็นวิชาชีพที่มีเอกลักษณ์ในการให้บริการแก่สังคม
2. ใช้สมอง ความคิด เหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าอารมณ์
3. มีการศึกษาตามเกณฑ์สากล คือ ระดับปริญญาตรี (ยกเว้นครูภูมิปัญญา) และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
5. มีองค์กรวิชาชีพคอยสร้างเสริมความเข้มแข็ง
6. มีเอกสิทธิ์ในการดำเนินงานโดยที่อิทธิพลภายนอกมาบังคับไม่ได้

สำหรับยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่คุณลักษณะดังกล่าวประกอบไปด้วยการยกระดับ มาตรฐานวิชาชีพ การออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู การกำหนด มาตรฐานเงินเดือนใหม่ การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล และการยกระดับคุณภาพชีวิต ในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนก็คือการพัฒนาองค์รวมทั้งหมดทั้งทางด้านธรรมชาติและ มนุษย์โดยการจัดการที่เหมาะสมเพื่อบรรลุถึงความต้องการของมวลมนุษยชาติให้เกิดความก้าวหน้า ที่ส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ในระยะยาวโดยอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยหลัก สำหรับทางด้านการศึกษา สิ่งหนึ่งที่ต้องการคือการพัฒนาครู ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายตามการปฏิรูป การศึกษา

7. ทฤษฎีว่าด้วยความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow. 1977 : 11-12) ได้กล่าวถึง แรงผลักดัน และแรงจูงใจว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมความต้องการพื้นฐาน ดังนี้

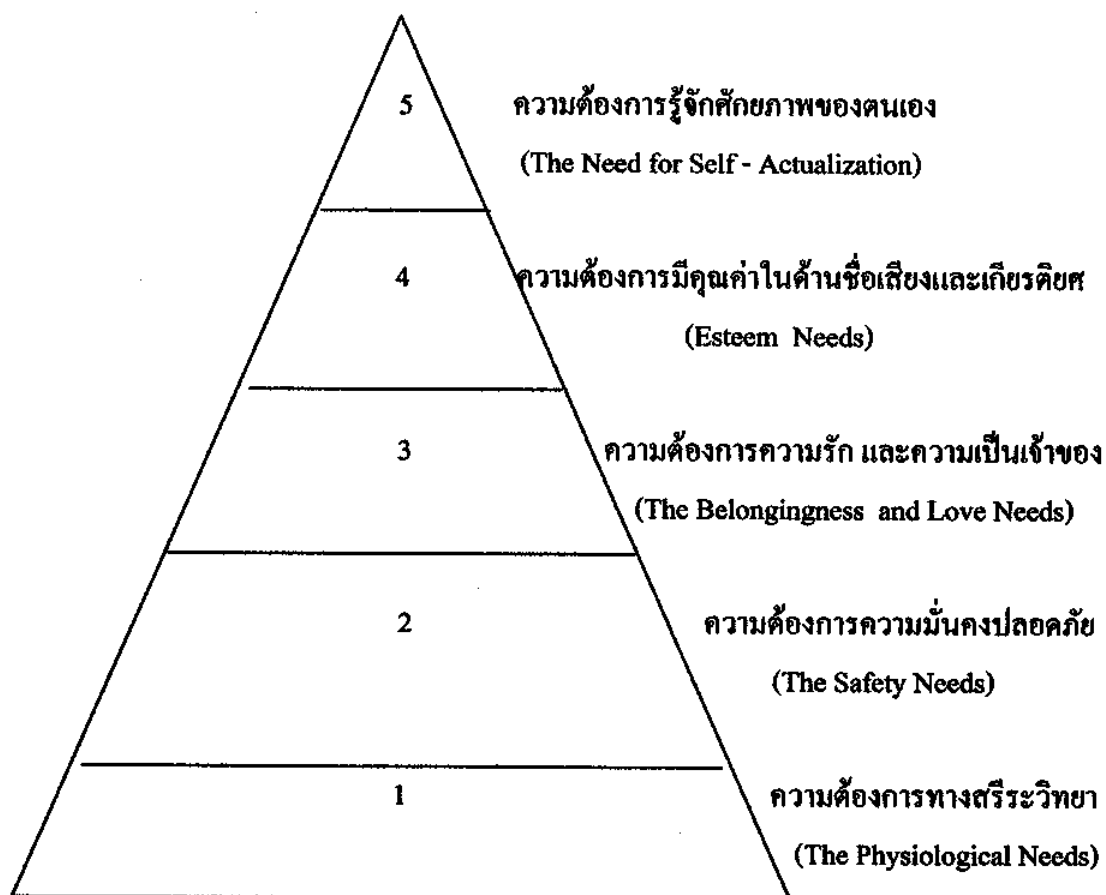
1. ความต้องการทางสรีระวิทยา (The Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน ของร่างกาย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นแรกของร่างกาย ซึ่งร่างกายมีความต้องการและขาดไม่ได้ เช่น ความหิว ความต้องการทางเพศ การพักผ่อน

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (The Safety Needs) ทั้งร่างกาย และจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวจากผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง ตั้งแต่ทารกถึงวัยชรา รวมทั้งความต้องการในการมีงานทำในวัยแรงงานด้วย

3. ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ (The Belongingness and Love Needs) เป็นความต้องการยอมรับในสังคมเป็นที่รัก มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ถ้าขาดจะรู้สึกเหงา เศร้าหมอง โดดเดี่ยว รู้สึกว่าชีวิตไม่สมบูรณ์

4. ความต้องการมีคุณค่าในด้านชื่อเสียง และเกียรติยศ เป็นที่ยอมรับ และยกย่องจากผู้อื่น (Esteem Needs) เห็นว่าคนมีคุณค่า มีความสามารถ ถ้าขาดจะขาดความมั่นใจในตนเอง เกิดความก้าวร้าว และมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการรู้จักศักยภาพของตนเอง (The Need for Self - Actualization) เป็นความต้องการที่จะรู้จักและเข้าใจสภาพที่แท้จริงของตนเองนั้น เป็นความต้องการขั้นสูงสุด ได้แก่ รู้จักอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมจุดเด่นในทางที่ดี และจุดด้อยของตนเอง เพื่อให้ตนเองกล้าตัดสินใจ เลือกการดำเนินชีวิตของตนเอง

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นของความต้องการ

ความต้องการทั้ง 5 ชั้นนี้ มาสโลว์ เชื่อว่า เป็นกระบวนการของการพัฒนาศักยภาพของคนที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต และจะเริ่มจากขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นฐานก่อน สำหรับการตอบสนองความต้องการขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของคนนั้น ๆ และพัฒนาไปตามลำดับขั้นจนถึงขั้นสูงสุด

ความต้องการของโนลส์ (Knowles, 1971 : 78-85 อ้างถึงใน โสภิญญา เกื้อสกุล, 2541 : 12) แบ่งความต้องการเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการทางการเจริญเติบโต ความปลอดภัย ประสบการณ์ใหม่ ๆ ความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

2. ความต้องการด้านการศึกษา หมายถึง ความต้องการเรียนรู้ เพื่อให้ตนเอง สถาบัน หรือองค์กรดีขึ้น หรือเพื่อให้สังคมของเขาดีขึ้น ความต้องการชนิดนี้เป็นช่องว่างระหว่างระดับสมรรถภาพของบุคคลในปัจจุบัน กับระดับสมรรถภาพที่สูงกว่า ตามสภาพโดยสรุปแล้วความต้องการทางการศึกษา เป็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่ควรมีบุคคล ระดับความรู้ความสามารถของบุคคลในปัจจุบันกับความปรารถนาที่ต้องการให้มีขึ้นในอนาคต หรืออาจหมายถึง ช่องว่างระหว่างระดับความรู้ ความสามารถของบุคคลในปัจจุบันกับความปรารถนาที่อยากจะให้มีขึ้นในอนาคต

ความต้องการของคูมส์ (Coombs, 1974 : 15 อ้างถึงใน โสภิญญา เกื้อสกุล, 2541 : 13) ได้แบ่ง ความต้องการทางการศึกษาเป็นประเภท ดังนี้

1. ความต้องการทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การเรียนรู้หนังสือ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีความเข้าใจอย่างง่าย ๆ

2. ความต้องการในการศึกษา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น ความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทัศนคติพื้นฐาน ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่น วิชาสุขอนามัย โภชนาการ การเลี้ยง และดูแลเด็ก ซ่อมแซมบ้านให้น่าอยู่ น่าอาศัย เป็นต้น

3. ความต้องการในการศึกษา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการปกครองท้องถิ่น และประเทศ รวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ รวมทั้งกิจกรรมสหกรณ์โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

จากทฤษฎีของความต้องการของโนลส์ (Knowles) และคูมส์ (Coombs) ดังกล่าว พบว่า ความต้องการมี 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านขั้นพื้นฐานและเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ทั่ว ๆ ไป เช่น ความต้องการเจริญเติบโต ความปลอดภัย ต้องการประสบการณ์ใหม่ ความสำเร็จ และความต้องการเป็นที่ยอมรับ เป็นต้น

2. ความต้องการด้านการศึกษา ซึ่งมีผลกระทบมาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ที่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองขาด ประกอบด้วยสภาพความเป็นอยู่กับระดับความสามารถในการทำกิจกรรม สภาพที่คาดหวังต่องาน คือ ระดับความสามารถของคนไปสู่ความสำเร็จ สำหรับระดับของการประสบผลสำเร็จในกิจกรรม จึงขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถของบุคคลประกอบกัน และรวมถึงสภาพแวดล้อม เช่น สื่อ บุคคล ดังนั้นการทำกิจกรรมทุกด้าน จึงควรมีการสำรวจสภาพความต้องการความพร้อมก่อน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศิริก คชชะ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้าน และด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านหลักสูตรนั้น พบว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่
3. ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ในแต่ละด้านกรนิเทศการสอน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุมสัมมนา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสนทนาทางวิชาการ

นิมล ชัยฤกษ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึง ความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาตามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. ครูผู้สอนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพด้านความรู้และทักษะตามเนื้อหาแผนงานช่างอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูผู้สอนมีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพด้านความรู้ในหลักสูตรด้านความรู้ในวิธีการสอน และด้านความรู้และทักษะตามเนื้อหา ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ อยู่ในระดับมาก

วนิดา กิตติโชควัฒนา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม และแต่ละงานอยู่ในระดับมาก
2. ครูอาจารย์ที่มีอายุ วุฒิทางการศึกษา ระดับชั้นที่สอน และความถนัดในการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างกัน มีระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวม และ แต่ละงานไม่แตกต่างกัน
3. ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี มีระดับความต้องการมากกว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 11-15 ปี และพบว่า

3.1 ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี มีระดับความต้องการมากกว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 11-15 ปี และ ประสบการณ์ในตำแหน่งสูงกว่า 15 ปี

3.2 ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานห้องสมุด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี มีระดับความต้องการมากกว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งสูงกว่า 15 ปี และ ประสบการณ์ในตำแหน่งสูงกว่า 11-15 ปี

3.3 ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และงานนิเทศการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี มีระดับความต้องการมากกว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 11-15 ปี ส่วนระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานด้านวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงานกับระดับอายุมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับความต้องการโดยภาพรวม และงานอื่น ๆ กับระดับอายุไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน กับระดับวุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับความต้องการโดยภาพรวม และงานอื่น ๆ กับระดับวุฒิทางการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวม และงานอื่น ๆ กับระดับตามตัวแปรระดับชั้นที่สอน และระดับตามตัวแปรความถนัดในการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

7. ระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในงานการเรียนการสอนกับระดับประสบการณ์ในตำแหน่งของครูอาจารย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานห้องสมุด และงานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานกับระดับประสบการณ์ในตำแหน่งของครูอาจารย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับความต้องการโดยภาพรวม และงานอื่น ๆ กับระดับประสบการณ์ในตำแหน่งของครูอาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์กัน

8. ระดับความต้องการในวิธีการพัฒนาตนเองในงานด้านวิชาการของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยการลาศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับความต้องการในวิธีการอื่นและ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นิชยา ขอบธรรม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรื่องที่ครูมีความต้องการสูงสุด ด้านเนื้อหา เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร จำนวนนับ เศษส่วน และทศนิยม ด้านการดำเนินการสอน เรื่องทักษะการสอนในเนื้อหาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เรื่องโจทย์ปัญหา ด้านสื่อการเรียนการสอน เรื่องความรู้

เกี่ยวกับการสร้างเกมทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ

2. ครูมีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการเสริมสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน

วรรณาด เพ็ชรไกร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ผลจากการศึกษา พบว่า

ความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีวุฒิการศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพ สาขาอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

สำหรับความต้องการกิจกรรมการพัฒนาด้านวิชาการ ใน 4 ด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิ การศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพสาขาอื่น ๆ มีความต้องการกิจกรรมการพัฒนา เรียงตามลำดับดังนี้ การฝึกอบรม การให้คำปรึกษาแนะนำ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครูประถมศึกษานำเนกตามวุฒิ การศึกษา คือ ผู้สำเร็จการศึกษาทางวิชาชีพครูและสำเร็จการศึกษาทางวิชาชีพสาขาอื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปราณี ฉ่ำพึ้ง (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการ ศึกษา ระบบบริหารการศึกษาตามโครงการการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ใน ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้านระบบ บริหารการศึกษาตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05

พิทักษ์ เรืองนุ่น (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนคนตรี และนาฏศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนเพศชายมีปัญหามากกว่าครูผู้สอนเพศหญิงส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารมีปัญหาไม่แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหามากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่มีปัญหาในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
7. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่มีเหตุผลในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอนมีปัญหามากกว่า ครูผู้สอนที่สนใจและสมัครใจสอน ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารมีปัญหาไม่แตกต่างกัน
8. ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ที่มีเหตุผลในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

พรพิรุณ คำเลี้ยง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการพัฒนาการสอนของครูสอนคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความต้องการพัฒนาการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ระดับความต้องการพัฒนาการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการไปศึกษาดูงานอยู่ในระดับมาก การสัมมนา การนิเทศภายใน การนิเทศจากศึกษานิเทศก์ และการลาศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง
3. ผลการศึกษาระดับความต้องการพัฒนาการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา วิชาเอกที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์ และขนาดของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน
4. ผลการศึกษาระดับความต้องการวิธีการพัฒนาการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา วิชาเอกที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์ และขนาดของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์ต่ำกว่า 5 ปี มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

อุบล ปัญจมานนท์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่สำเร็จวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมและรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอน แต่มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5. ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการการการนิเทศการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

นพดล เดชโยธิน (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามบัญญัติ 10 ประการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามบัญญัติ 10 ประการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายบัญญัติ พบว่า มีปัญหาในระดับมาก ในบัญญัติข้อที่ 5 ในประเด็นโรงเรียนขาดแคลนครูบางรายวิชา โรงเรียนไม่มีงบประมาณจ้างครูหรือค่าตอบแทนวิทยากรท้องถิ่นที่เข้ามาช่วยสอน และปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้ครูขาดความรับผิดชอบในการสอน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหามากในประเด็นต่อไปนี้ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดูแลรักษาอย่างเพียงพอ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอที่จะให้บริการ อุปกรณ์เครื่องใช้ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ล้าสมัยไม่เพียงพอต่อการใช้สอย ห้องเรียนมีจำนวนไม่พอกับปริมาณนักเรียน โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งครุภัณฑ์ในห้องโสตทัศนศึกษา และสื่อทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ ห้องโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนขาดระบบการจัดการที่ดี โรงเรียนและสถานประกอบการ ไม่มีการวางแผนร่วมกันในการจัดรายวิชาฝึกปฏิบัติงานให้นักเรียน ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน โรงเรียนขาดสถานประกอบการ ที่ได้มาตรฐานในห้องเรียนสำหรับให้นักเรียน ฝึกงาน ชุมชนไม่สามารถช่วยเหลือพัฒนาบุคลากร และอาคารสถานที่ได้ โรงเรียนไม่มีงบประมาณจ่ายค่าตอบแทนในการฝึกงาน และโรงเรียนไม่สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาครูที่มีหนี้สินได้

นัฐพงษ์ พันธุ์บท (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการศึกษาการบริหารงานด้านอาคารสถานที่และบุคลากร โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และบุคลากรของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ดีมาก”

ส่วนข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษามี ดังนี้

1. ปัญหาหนี้ค้ำน้ำใช้ไม่เพียงพอควรแก้ปัญหาโดยการจัดหาภาชนะเก็บกักน้ำให้เพียงพอ

2. ปัญหาห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ ควรใช้ห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการ
3. การปรับปรุงสถานที่ของโรงเรียน ควรเป็นความร่วมมือของครูภารโรง และนักเรียน
4. ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการทำงาน ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสฝึกอบรมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

บุญหนัก นันทกุล (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ คือ ด้านระบบบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ยกเว้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ดำเนินการในระดับ “น้อย”

2. การดำเนินงานของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

3. โรงเรียนปฏิรูปการศึกษามีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ “มาก” คือด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ ยกเว้นด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารการศึกษา มีปัญหาในระดับ “ปานกลาง”

4. ข้อคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติการศึกษา มีดังนี้

- 4.1 สิ่งที่ดีเมื่อได้ปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือ โรงเรียนได้รับงบประมาณเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการปรับปรุงโรงเรียนอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณมีการปรับปรุงเหมาะแก่การจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนมีห้องพิเศษเพิ่มขึ้น 3 ห้อง คือ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องคอมพิวเตอร์

- 4.2 สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเมื่อได้ปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการศึกษา คืองบประมาณและอุปกรณ์ห้องพิเศษ 3 ห้อง ได้รับล่าช้า บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะทาง ต้องจัดให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรอยู่เสมอ

จรินทร์ สุรเสวีวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการวางแผนของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการวางแผนของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาโดยภาพรวมตามกระบวนการของการวางแผนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาของการวางแผน พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยทุกด้านปัญหาอยู่ในระดับกลาง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสรุปได้ดังนี้

1. มีความต้องการให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ด้านการวางแผนแก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการวางแผนและ โครงการ
2. จัดอัตรากำลังบุคลากรด้านการวางแผนให้เพียงพอเหมาะสมกับงาน
3. ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน การประเมินผลโครงการ
4. มีการกำหนดวิธีการขั้นตอนกระบวนการวางแผนของโรงเรียนให้ชัดเจน

อนุรักษ์ อุปพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาในจังหวัดสกลนคร พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร เห็นด้วยการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการตั้งกรรมการ โรงเรียน การประเมินความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน การสร้างแผนปรับปรุงโรงเรียนการปฏิบัติตามแผนให้เกิดผลจริง การรายงานความก้าวหน้า ต่อประชาชน การประเมินและปรับปรุง ให้เป็นแผนต่อเนื่อง โดยเห็นด้วยในระดับ “มาก”

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

3. จากการศึกษาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการปฏิรูปการศึกษานั้นผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ควรกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางให้ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้มากที่สุด รัฐบาลควรจัดสรรทรัพยากรการบริการให้เพียงพอ และควรกำหนดมาตรการซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ไมตรี อยู่กักดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนใน โครงการปฏิรูปการศึกษาสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย อยู่ในระดับมากทุกด้าน ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ อาชีพราชการ ระดับการศึกษา และ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูป การศึกษาในปีงบประมาณต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ศรีชาติ ย่อนโคกสูง (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามโครงการ ปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้ดำเนินงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” ทุกด้าน โดยเฉพาะ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาและการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับสูงกว่าอีก 2 ด้าน

2. การปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่ด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาและอุปสรรคในระดับ “มาก” และ อาคารสถานที่อยู่ในระดับ “น้อย”

3. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษอำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่า โครงการปฏิรูปการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ มีความเหมาะสมช่วยพัฒนาการศึกษา ก่อให้เกิดความร่วมมือจากชุมชน ฯลฯ อยู่ในระดับ “มาก”

ฉิมกานต์ บุญเกิด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและ การวิเคราะห์ส่วนประกอบที่สำคัญในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูป การศึกษา

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ ในจำนวนประเด็นการปฏิรูปการศึกษา 5 ประเด็น ประชาชนส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นเพียง 2 ประเด็น คือ ด้านการจัดการศึกษา และด้านการ บริหารศึกษา ส่วนอีก 3 ประเด็น คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและเยาวชน ด้านการเสริม สร้างความสามารถแข่งขันของประเทศ และด้านกลไกการกระจายโอกาส รูปแบบต่าง ๆ มีประชาชนจำนวนน้อยเสนอความคิดเห็นผลจากการวิเคราะห์สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์องค์

ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษาและ
 กลไกการกระจายโอกาสรูปแบบต่าง ๆ 10 องค์ประกอบดังนี้ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 12 ปี
 ที่มีการขยายสู่ชนบทและปรับให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในชนบท 2) การสอบ
 คัดเลือกที่ยกเลิกใช้ระบบโควต้าและใช้การคิดคะแนนเฉลี่ยสะสมประกอบมาตรฐานอื่น ๆ แทน
 3) การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และสามารถ
 ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) การให้โอกาสทางการศึกษา ที่เท่าเทียมกับแก่ประชาชน 5) การพัฒนา
 วัสดุอุปกรณ์การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โดยเฉพาะในวิชาภาษาอังกฤษ 6) ผูกหักครูที่ตรง
 กับความต้องการของสังคม 7) การประกันคุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิต 8) การพัฒนาและ
 ผูกอบรมผู้บริหารในด้านความเป็นประชาธิปไตย การวางแผนและการจัดการอย่างมีระบบ
 9) การพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการและคุณภาพชีวิตส่วนบุคคลและ 10) การขยายการศึกษานอก
 ระบบโรงเรียน

สุริยัน พลดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการดำเนินการตามยุทธศาสตร์หลักของ
 การปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
 ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนิน
 การตามยุทธศาสตร์หลักของการปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและราย
 ยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือยุทธศาสตร์ในการจัด
 เงินใจที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานและส่งเสริมเงินใจเพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์การกระจาย
 อำนาจ และยุทธศาสตร์การใช้กระบวนการพัฒนางาน เมื่อพิจารณาการดำเนินการของ โรงเรียน
 แต่ละขนาด จำแนกตามยุทธศาสตร์หลักของการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า
 ยุทธศาสตร์ในการจัดเงินใจที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน และส่งเสริมเงินใจ
 เพื่อการพัฒนา

โรงเรียนทุกขนาดต่างดำเนินการตามยุทธศาสตร์หลักของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ใน
 ระดับมาก สิ่งที่ดำเนินการมาก คือโรงเรียนขนาดเล็ก มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานก่อน
 ดำเนินการและจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ชัดเจน โรงเรียนขนาดกลาง มีการวางแผนการ
 ดำเนินงานก่อนดำเนินการ และส่งเสริมให้ครูอาจารย์พัฒนาความรู้ความสามารถ โดยการอบรม
 ประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ชัดเจน
 ผู้บริหารให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่ครูอาจารย์เพื่อการพัฒนา

ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ข้อมูลคลาดเคลื่อนและไม่ครอบคลุม และครูอาจารย์ไม่แสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

ยุทธศาสตร์การใช้กระบวนการพัฒนางาน

โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งที่สำคัญมากเหมือนกันทุกขนาดโรงเรียน คือ จัดให้ความรู้และส่งครูอาจารย์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการทำงานใหม่ ๆ และสิ่งที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ดำเนินการมากเหมือนกัน คือ ให้ครูอาจารย์เสนอแนวทางการทำงานและแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการทำงานที่เลือกใช้ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการวางแผนนิเทศภายใน และกำหนดระยะเวลาการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ปัจจัยที่สำรวจได้บางอย่างไม่ตรงกับความต้องการใช้งาน ครูอาจารย์มีความวิตกกังวลสูงเนื่องจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลไม่ต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ

โรงเรียนทุกขนาดดำเนินการอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็ก มีการประชุมครูอาจารย์เพื่อวางแผนและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานร่วมกัน และให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวปฏิบัติงาน โรงเรียนขนาดกลาง ให้ความร่วมมือกับชุมชนและให้บริการตามที่ชุมชนร้องขอ และประชุมครูอาจารย์เพื่อวางแผนและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานร่วมกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ ให้ความร่วมมือกับชุมชนและให้บริการตามที่ชุมชนร้องขอ และให้ครู อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวปฏิบัติงาน

ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ผู้ปกครองบางคนไม่มาร่วมประชุม ชุมชนเสนอแนวทางการจัดการศึกษา หรืออื่น ๆ น้อย และการบริการแก่ชุมชนไม่สะดวกเท่าที่ควร

ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจ

โรงเรียนทุกขนาด ดำเนินการอยู่ในระดับมาก สิ่งที่โรงเรียนทุกขนาดดำเนินการมากเหมือนกัน คือการกระจายความรับผิดชอบงานโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ดำเนินการมาเหมือนกัน คือการจัดองค์การและสายงานให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง ดำเนินการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ดำเนินงานโดยใช้ดุลพินิจของตนเอง

ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ครูอาจารย์ไม่มั่นใจในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และการปฏิบัติหน้าที่กรรมการบริหารโรงเรียน

เขาวนรัตน์ รัตน์ประโลม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน ปัจจัยที่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อันดับแรกของแต่ละด้าน มีด้านพัฒนาโรงเรียนคือปัจจัยทางด้าน การนำสื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ความเพียงพอของอุปกรณ์ ห้องเรียน และความพร้อมของห้องสมุด ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ การดำเนินการตาม โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาหรือ โครงการ โรงเรียนสีขาว การสนับสนุนให้ครูอาจารย์เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำมาพิจารณาการปฏิบัติงานและความเพียงพอของครู อาจารย์ และลูกจ้างในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนคือการสนับสนุนให้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยวัดผลการเรียน การสนับสนุนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัยมาจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการของโรงเรียน คือ ความคาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะทำให้โรงเรียนเป็นเลิศตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาจัดให้ตามโครงการปฏิรูป การศึกษารวมไปถึงการจัดการและบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน ให้มีระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ

ประคิษฐ์ บุตรราช (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปี 2540 ของโรงเรียนที่เข้าโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมเห็นว่า มีปัญหาในการดำเนินงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ 1) ขาดระดับมาตรฐานการเรียนการสอน ทุกระดับ 2) การเปิดขยายการรับนักเรียนระดับก่อน ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น 3) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การส่งเสริมให้ข้าราชการครูแสวงหาความรู้และความก้าวหน้าในวิชาชีพ และปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 6 ด้าน คือ 1) การจัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดในโรงเรียนตลอดปี 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง 3) การทำสำนักงานให้เป็นปัจจุบันทันสมัย 4) การเร่งรัด การตรวจ การติดตาม การประเมินผล 5) การนิเทศงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอและการทำให้โรงเรียนเป็นปัจจุบันทันสมัย และ 6) การร่วมพัฒนาการศึกษาโดยกรรมการ โรงเรียน หน่วยงาน องค์กร ในท้องถิ่นและชุมชน

2. จากการเปรียบเทียบระดับปัญหา การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีปัญหาทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับ ปัญหาแยกได้ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีระดับปัญหาการดำเนินงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน มีระดับ ปัญหาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเปิดขยาย การรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาตอนต้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาด ใหญ่ มีระดับปัญหาสูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาสูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และ โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

นางลัทธน์ แก้วเอียด (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องความต้องการเสริมสมรรถภาพ การสอนทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีความต้องการเสริมสมรรถภาพ การสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์ การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกัน มีความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จบสาขา วิชาเอกต่างกัน มีความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

5. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องการวิธีการสอนในการเสริมสมรรถภาพการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 2) การไปศึกษาดูงาน
- 3) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 4) การสัมมนา
- 5) การนิเทศภายใน
- 6) การนิเทศจากศึกษานิเทศก์
- 7) การลาศึกษาต่อ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮิปเปิล (Hipple. 1986 : 387-389) ได้ศึกษาถึงความเคลื่อนไหว, การปฏิรูปการศึกษา และครูคือ ผู้นำทางการศึกษา โดยวิธี

1. เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
2. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครอง
3. เชิญผู้ปกครองเข้าชั้นเรียน
4. ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลตามแหล่งบริการชุมชนต่าง ๆ และเป็นผู้ประสานงานพบว่า ควรปรับปรุงการศึกษา, ทฤษฎีการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา

วิธีการสร้างแรงจูงใจ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และบทบาทครู

เฮลโบวิทซ์ (Hlebowitsh. 1988 : 53-56) ได้ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการศึกษาในชั้นเรียน ในช่วงทศวรรษ ที่ 1960-1980 ยังถึงการตกเดือน ซึ่งจำเป็นต่อพฤติกรรม ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ควรปรับปรุงในเรื่อง เทคโนโลยีในชั้นเรียน วัตถุประสงค์ในการศึกษาเทคโนโลยีทางการศึกษาชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษา อุปกรณ์การสอน และวิธีสอน

ไรส (Rohrs. 1989 : 147-164) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเพื่อสันติภาพ : การละเลยรูปแบบของการศึกษาใหม่ในเยอรมันนี” โดยศึกษาการวิเคราะห์ การวางโครงสร้างทางการศึกษาใหม่ในเยอรมันนีตะวันตก หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วย จุดประสงค์เบื้องต้นของ

การศึกษาใหม่ คือ การขจัดปัญหาด้านเชื้อชาติ, ลัทธิทางการเมือง และลัทธิต่อชาติ สังคมนิยมให้หมดไป แต่ไม่สำเร็จ พบว่าเนื่องจาก การเปลี่ยนทางการศึกษา, ปรัชญาการศึกษา การศึกษา
 จริยศาสตร์ : ประเด็นด้านศีลธรรม คุณค่าของศีลธรรมในด้านการศึกษา

อัลดริค (Aldridge. 1995 : 38-41) ได้ศึกษาเรื่อง “การปฏิรูปการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา : การเปิดสอน SS & C ในระดับสูง” โดยกล่าวถึงหลักสำคัญของโครงการ The Scope Sequence and Coordination (SS & C) และนำเสนอโครงการสอน SS & C ในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งออกแบบขึ้นเพื่อความสำเร็จของหน่วยงาน มาตรฐานการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์นานาชาติ ซึ่งจัดลงในเรื่องขอบเขตลำดับเหตุการณ์ และการประสานของนักเรียนชั้น 9-12 เพื่อการบรรลุถึงจุดประสงค์ของหน่วยงาน มาตรฐานการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์นานาชาติ โดยนำเสนอเรื่องการเปลี่ยนแปลงการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ การศึกษาวิทยาศาสตร์ คำเน้นการสอน และวิธีการสอนในระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการ การพัฒนาตนเอง การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงความต้องการในการพัฒนาตนเอง เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามแนวทางดังกล่าว ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ต่อไป